



# Зелени

# ИНФОРМАТОР

Београд, мај 2013. године • Година VIII • Број 79

## ОБЕЗБЕЂЕНИ УСЛОВИ ЗА УСПЕШНО ПОСЛОВАЊЕ ДО КРАЈА ГОДИНЕ

На седници одржаној 9. новембра, прошле године Скупштина града Београда је, у складу са својим овлашћењима донела Одлуку којом се именујете за вршиоца дужности првог човека ЈКП „Зеленило Београд“. Обзиром на, најблаже речено, веома проблематичне економске прилике у којима се баш у овом периоду нашло читаво друштво, функција коју обављате неће бити баш лагодна.

**Имајући ово и виду реците нам нешто о вашим очекивањима у вези пословања Предузећа у овој години?**

Одмах на почетку морам констатовати да смо управо ових дана (11. април) исплатили све наше кредитне обавезе, чиме је Предузеће поново стало на чврсте ноге. За потребе исплате личних примања и осталих обавеза из текућег пословања, били смо принуђени да у два наврата узимамо кредите. При томе смо водили рачуна да висина кредитних задужења буде, на нивоу „дозвољеног минуса“.

Ово је за наше Предузеће изузетно важно, имајући у виду да смо у финансијском погледу у претходних шест месеци били у не малим проблемима. Нисмо имали Уговор са Градом за новембар и децембар месец 2012. године. Истовремено требало је обезбедити финансијска средства за пословање у овој години. Уз све то, већ је из дугогодишњег искуства познато да су на почетку сваке године присутни проблеми ликвидности код свих оних који се финансирају из буџета. Када је у питању наше Предузеће, то конкретно значи да нисмо могли да наплатимо оно што смо већ одрадили.

Сада је све то за нама. Прво смо почетком новембра, са ресорним Секретаријатом за комунално стамбене послове потписали Уговор за последња два месеца прошле године, а онда смо, почетком 2013. године, са Градом потписали Уговор за ову годину. И то, за разлику од претходних неколико година, за целу годину. То је изузетно значајно, јер смо тиме обезбедили довољна финансијска средства за пословање у овој години.

Све речено говори о томе да су створени објективни услови за успешно пословање до краја године. Само од нас, од онога колико и како будемо реализовали преузете



обавезе и задатке, зависи да ли ћемо то искористити. Наравно да овакву шансу не смемо пропустити, посебно имајући у виду да послујемо у изузетно тешкој години, за читаво друштво.

**Већ сте на неки начин поменули оно на шта се односи наше следеће питање које гласи: Да би се остварили жељени циљеви реците нам шта је унутар Предузећа све урађено и шта ће се предузети у наредном периоду?**

У одговору на ово питање бићу врло конкретан. То је могуће из једноставног разлога што у том погледу имамо егзактне показатеље.

Почећу са оним што није баш популарно, а на шта смо, с обзиром на поменути економску ситуацију, били принуђени. Реч је о добровољном пензионем фонду које је Предузеће до сада уплаћивало свим запосленима, а чега смо се одрекли. Надам се, не на дужи период. Ако се, и чим се стекну услови, а то, као што сам већ рекао можемо очекивати, наставићемо са овим уплатама.

Конкретне финансијске уштеде остварујемо и формирањем две посебне организационе јединице – Службе. Оне које ће се бавити одржавањем и поправком дечијих реквизита и оне које ће, у складу са прописаним критеријумима, издавати атесте за њихову употребу. У том контексту посебно треба истаћи уштеде које ће се остварити, захваљујући томе што ћемо у сопственој режији производити нове реквизите, лепшег изгледа, квалитетније и безбедније. И, који су пројектовани, такође, у нашем пројектном бироу. Наравно, у складу са

## СРЕЋНИ ПРВОМАЈСКИ И УСКРШЊИ ПРАЗНИЦИ!

важећим прописима и под контролом надлежних установа и институција у друштву.

Значајне уштеде смо остварили и тиме што више не користимо услуге омладинских задруга за запошљавање младих и стручних кадрова. Све оне који су по том основу били ангажовани, примили смо у радни однос. То сматрам потпуно исправним, иако за последицу има смањење примања, и то пропорционално, осталих запослених.

Од почетка године свели смо на минимум, или потпуно искључили ангажовање подизвођача, за реализацију појединих послова. О каквој се уштеди ради говори податак да је у прошлој години, за ту сврху утрошено око сто милиона динара.

Свему томе треба додати већу обавезу и контролу трошкова, у свим организационим деловима Предузећа.

**Искуство недвосмислено указује да стање и развој комуналних кућа па тиме и „Зеленила“ пресудно зависи од односа Града према њима и делатностима којима се баве. Шта о томе можете рећи?**

Остварени резултати пословања свакако не би били могући без помоћи Града и ресорног Секретаријата за комунално стамбене послове. У годинама за нама та се помоћ огледала у директним улагањима за набавку основних средстава, у санирању финансијских средстава, али и кроз улагања у саму делатност – обнову, реконструкцију и изградњу укупног зеленила (паркови, дрвореди, зеленило стамбених насеља итд.). Наравно да се при томе од нас са правом захтева да све преузете обавезе и задатке

*Све речено говори о томе да су створени објективни услови за успешно пословање до краја године. Само од нас, од онога колико и како будемо реализовали преузете обавезе и задатке, зависи да ли ћемо то искористити.*

реализујемо квалитетно и ефикасно и да у том погледу стално остварујемо напредак.

**Када се говори о успешности пословања комуналних система онда, се под тим, поред остварених финансијских резултата пословања подразумева, пре свега, степен, односно, обим реализације утврђених задатака, у оквиру Редовног програма одржавања јавних зелених површина. У тај контекст може се сврстати квалитет и стручност у обављању ових, али и свих осталих послова из делатности, као на пример реконструкција и изградња нових зелених површина, производња биљног материјала итд. Шта о томе можете рећи?**

Укупна стабилизација Предузећа, посебно подигнути ниво техничке опремљености, условили су знатно виши ниво одржавања, а тиме и лепши изглед зелених површина и укупног зеленила Града. О томе најбоље говоре признања, како од надлежних институција тако и од самих грађана. Имајући то у виду, није случајно што смо од државе и Града добили да водимо бригу и да се старамо о заштићеним природним добрима на територији Београда, као што су Велико ратно острво, Бањичка шума и одређени број појединачних стабала. Уосталом рејтинг који смо стекли у граду, и то својим радом и одрицањем, у наредном периоду морамо, не само да задржимо, већ и побољшамо.

Мислим да и даље морамо да подижемо ниво струке. На пример да пројектанти уводе нова техничка и техно-

лошка решења у оквиру радова које изводимо (нове врсте застора, нови типови реквизита, естетски изглед итд.), али и да сви стручни кадрови, у свим деловима процеса рада у Предузећу – од производње, преко изградње, до одржавања јавних зелених површина, стално предлажу нова решења, која ће обезбедити ефикасније и квалитетније извршавање наших обавеза и задатака. То подразумева и набавку нових типова машина, механизације и опреме.

**Никако се, међутим не сме занемарити и људски фактор, њихов економски и друштвени положај који подразумева степен остваривања свих њихових права из радног односа?**

Када су у питању статус и права запослених подсетићу да смо недавно донели нови Појединачни колективни уговор за ЈКП „Зеленило Београд“. Чини ми се да смо то урадили у заједничком интересу. Најбоља потврда за то је што смо код његовог доношења остварили потпуно јединство и сагласност, мене као Послодавца и представника – председника сва три репрезентативна синдиката. Уосталом решења из Појединачног колективног уговора, у односу на Посебан колективни уговор, су, свуда где је то било могуће, повољнија за запослене.

**Надовезујући се на ову тему наше следеће питање се односи на Ваше мишљење о кадровској структури и распореду кадрова на поједина радна места, посебно она руководећа.**

Опште познато је да нам недостају радници на терену. Дуго низ година примали смо велики број стручних кадрова ван непосредне производње, што је иначе и у извесном смислу било потребно и корисно, али је значајно пореметило однос, условно речено „производних“ и „непроизводних“ радника. Овакво стање је неодрживо и захтева значајне резове у том правцу. Алтернативе су - или да решење потражимо на исти начин као са ангажованим преко омладинске задруге, и да примимо нове, или у оквиру унутрашњих резерви. Овај други начин, а он је извеснији, захтева реструктурирање неких постојећих организационих делова – сектора и њихово довиђење у позицију да послују позитивно.

На други део питања морам да одговорим да ми заиста имамо неколико „неуралгичних радних места“ и то оних стручних и руководећих. За сада остављамо простор да се то доведе у оптимално стање и у оквиру постојећих кадровских решења.

У том контексту је и прича о стварању услова за припрему младих и стручних кадрова за обављање одређених руководећих функција. То би значило уношење увек тако неопходне додатне енергије и ефикасности у раду.

У обављању свих послова, а посебно руководећих, апсолутно је неопходан лични пример. Само је тако могуће да сви своје обавезе на радним местима обављамо у најбољем интересу за Предузеће, Град и грађане. Уосталом, у раду морамо полазити од чињенице да су функције које обављамо пролазне, а да остаје једино обавеза да Предузеће увек до бро и успешно послује.

**На крају нам реците и оно што сматрате важним, а шта нисмо обухватили кроз постављена питања?**

Уз максималне напоре свих запослених у наредном периоду, уз повећање радне дисциплине свих нас, сигуран сам да ће ЈКП „Зеленило Београд“ завршити радну 2013. годину, као једну од најуспешнијих до сада.



## НОВИ КОЛЕКТИВНИ УГОВОР СТУПИО НА СНАГУ

## 170 САДНИЦА ЗАСАЂЕНО КОД ХОТЕЛА ЈУГОСЛАВИЈА



Дана 22.03.2013. године, потписан је нови Појединачни Колективни уговор код послодавца ЈКП „Зеленило Београд“. Ступањем овог уговора на снагу, осам дана по објављивању у Службеном листу града Београда, престаје да важи појединачни Колективни уговор из 2009. године. Нови Појединачни Колективни уговор важи наредне три године.

Појединачни колективни уговор код послодавца ЈКП „Зеленило Београд“ потписали су: Градоначелник града Београда - Драган Ђилас, в.д. генералног директора ЈКП „Зеленило Београд“ - Владимир Богићевић и председници репрезентативних синдикалних организација: Самосталне синдикалне организације ЈКП „Зеленило Београд“, Александар Вулетић, Синдиката ЈКП „Зеленило Београд“ „Независност“ Перица Матејић и АСНС ЈКП „Зеленило Београд“ Симо Благојевић.

Потписаним Колективним уговором, кога често популарно називају „радничким уставом“ уређују се права, обавезе и одговорности из области рада и радних односа запослених, заштита запослених, зараде, накнаде зарада и остала лична примања запослених, права синдикалних организација, обавезе послодавца у обезбеђивању и остваривању права запослених по основу рада, међусобни односи потписника уговора и др.

Имајући у виду да се ради о изузетно значајном акту за све запослене, најважније питање које се само по себи намеће је: У којој је мери је овај Акт добар за запослене, односно, у којој мери штити њихова основна права и обезбеђује материјалну и социјалну сигурност?

Као што је и логично одговор смо потражили од представника синдикалних организација. Наш саговорник је био Александар Вулетић, председник Самосталног синдиката, одмах нам је, на почетку разговора истакао да је све у вези доношења Појединачног колективног уговора рађено у сарадњи и потпуној сагласности представника све три синдикалне организације, које имају статус репрезентативних. Другим речима, то значи да оцена о новом Појединачном колективном уговору као веома добром и коректном за запослене, посебно имајући у виду укупну неповољну ситуацију у друштву, представља јединствен став свих репрезентативних синдикалних организација.

Када овакве оцене дају они који су представници скоро свих запослених и који имају обавезу да најодговорније и најдоследније бране њихова права и интересе, онда је било какав додатни коментар сувишан и излишан. Нама остаје да о неким, углавном мањим променама, пишемо у неком од наредних бројева „Информатора“.

На крају нам преостаје само једна констатација - колико је важно имати јаке синдикалне организације и бити њихов члан посебно долази до изражаја када треба унапредити или заштити своја права из радног односа и по основу рада. Посебно ако се зна да запослени не могу као појединци преговарати о томе. Другим речима, само синдикално организовани запослени могу бити равноправан преговарач послодавцу и ефикасно штитити и унапредити своја права и интересе.

Радници „Зеленила Београд“ заједно са покретом горана Србије и покретом горана Београда засадили су 170 садница на потезу од Ушћа ка хотелу „Југославија“. Засађено је 70 садница јасена, 70 садница сибирског бреста и 30 садница јавора. ЈКП „Зеленило Београд“ је подржало ову Акцију и помогло у њеној реализацији.

У овој Акцији, коју су организовали Покрет горана Србије и Београда, као и Управа за Шуме Републике Србије, учествовали су и млади горани са општина Раковица, Чукарица, Врачар, Савски венац и Нови Београд.

Присутнима су се испред „Зеленила Београд“ обратили директор Сектора одржавања, Дражен Тица и Љубомир Попара, главни инжењер Сектора за одржавање, пожелевши младим горанима срећан и успешан рад.

Новица Милојковић, Председник покрета горана Србије, истакао је значај садње нових стабала за очување животне средине. Док је директор Управе за шуме Републике Србије, Перица Грбић рекао да је ова садња, између осталог, организована и поводом обележавања више значајних датума: 21. марта - Светског Дана шума, поводом 17 векова од доношења Миланског едикта, што симболизује 170 засађених садница, и поводом обележавања данашњег датума, када је почела изградња Новог Београда.





## САНИРА СЕ ДЕЧЈЕ ИГРАЛИШТЕ У ЉЕШКОЈ УЛИЦИ

Још једно од дечјих игралишта, чија је санација управо у току, налази се у стамбеном насељу у Љешкој улици бр. 63, на општини Чукарица. Радови су, како то обично бива у таквим приликама, започети уклањањем свега постојећег: тврдог застора од асфалта, дечјих реквизита, зидића од камених плоча итд.

Ново дечје игралиште ће за подлогу имати специјалну гуму (120 m<sup>2</sup>) на којој ће бити постављена четири реквизита: пењалица са љуљашком, клацкалица са две руде, њихалица и вртешка. Уместо ранијег, биће израђен нови бетонски зид, у дужини



од 18 m, на коме ће се поставити дрвене лајсне за седење, и који ће поред тога служити и као ограда једног дела дечјег игралишта. Око остатка игралишта биће постављена метална ограда, у дужини од 74 m и висине 90 cm. Улаз у игралиште биће могућ кроз три капије, до којих ће водити стазе од бетонских плоча у црвеној и сивој боји (100 m<sup>2</sup>). Стазе ће бити оивичене баштенским ивичњацима, а дуж стазе биће постављено 12 бетонских клупа са наслоном.

Површине око дечјег игралишта-платои биће урађени од камених плоча.

Укупна површина за формирање травњака је око 2000 m<sup>2</sup>, заједно са делом око игралишта, у ширини од 2 m. Засадиће се укупно 13 садница. Истовремено на овој локацији је планирана изградња дуплог колског ивичњака око зграда (170 m), као заштита травњака, али и саме зграде од ерозије земљишта.

## ЗАПОЧЕТИ СУ РАДОВИ НА СКВЕРУ ВОЗАРЕВ КРСТ



На скверу „Возарев крст“, иначе много познатијем као „Црвени крст“, који је смештен између улица Војводе Шупљикца и Милешевске, у току су радови на обнови зелене површине.

Нови плато ће бити урађен од бетонских плоча теракот црвене и песак жуте боје са бордуrom од сивих бетонских плоча. Површина платоа износиће око 330 m<sup>2</sup>, а око платоа ће бити постављен бетонски ивичњак.

На скверу је предвиђено довољно места за кратак предах наших суграђана. Клупе ће бити постављене на бетонским носачима, а њихова укупна дужина износиће 29 m. За

обезбеђивање чистоће планирано је постављање три корпе за отпатке.

Заштита зелене површине од аутомобила биће извршена уградњом оградe у дужини од 140 m и постављањем 59 металних стубића.

Уместо травњака, због услова средине, биће засађен покривач тла *Pachysandra terminalis* на површини од 130 m<sup>2</sup>. На делу површине, око самог споменика, предвиђена је садња жбуња са веома декоративним цветовима (*Hydrangea arborescens*). Као контраст, на другом делу површине биће засађен Руј (*Cotinus coggygria*) који има тамноцрвену боју листова и цветова.



Име сквера „Возарев крст“ потиче од споменика који се на њему налази. Београдски штампар и књијар Глигорије Возаревић је 1847. године, на својој њиви, подигао дрвени крст украшен иконама, јер се веровало да су баши на том месту спаљене мошти Светог Саве. Овај споменик се сматра једним од првих споменика у Београду. Дрвени крст којег је нагризао зуб времена је 1933. године, београдска општина заменила крстом од већтачког црвеног камена који и данас стоји на овом месту.



## ОБНАВЉАЈУ СЕ СТАЗЕ И ЗЕЛЕНЕ ПОВРШИНЕ КОД ЦВЕТКОВЕ ПИЈАЦЕ

Пијаце и простори око пијаца су, сасвим сигурно, места где су откуцаји срца урбаних средина међу најинтензивнијим. То су неке врсте „дрних рупа“ у које се свакодневно улива велики број грађана са циљем обезбеђења континуитета своје биолошке егзистенције. Управо и баш због тога, то су истовремено и погодне локације за трговину свим и свачим. А то онда неминовно ружи и ове просторе, а тиме и Град у целини.

Цветкова пијаца са својим окружењем, смештена између улица Булевар Краља Александра, Вјекослава Ковача и



зити мали плато (15 m<sup>2</sup>). Око платоа и стаза поставиће се бетонски ивичњааци, у дужини од 200 m. Укупна површина нових стаза износиће 150 m<sup>2</sup>. Око платоа предвиђено је постављање три клупе са наслоном и две ђубријере. У току је и изградња скалинета са рукохватом које воде до стамбене зграде.

Плато са клупама биће осветљен канделабрима.

У оквиру додатних радова, на једном делу површине, изводе се радови на одводњавању терена.

Обнова травњака планирана је на површини од 700 m<sup>2</sup> и биће извршена сетвом травног семена. На зеленој површини предвиђена је и садња дрвећа и то две саднице липе (*Tilia tomentosa*) и две саднице брезе (*Betula verucosa*). Од декоративног шибља биће засађени јоргован (*Syringa vulgaris*) и бели бисерак (*Symphoricarpus albus*).

На делу где је потребно, површина ће бити заштићена оградом дужине 20 m, а у делу ка улици биће постављено и 15 заштитних стубића, као заштита од непрописног паркирања аутомобила.

Радови на уређењу слободних површина око ове пијаце представљају наставак уређења које је започето још септембра 2006. године.



Тихомира Вишњевца, пример је који у целини потврђује оно што је претходно речено.

Лоши временски услови нису спречили почетак грађевинске сезоне у „Зелену“. Обиласком градилишта уверили смо се у то. Радови на санацији зелене површине на овој локацији су увелико у току.

Изградњи нових стаза претходило је рашчишћавање терена и рушење старих и дотрајалих стаза. На овој површини предвиђене су три стазе, између којих ће се нала-





## Вредан мајстор и добар колега - Зоран Јовановић -

### Нови производни програм

Одовегодине „Зеленило“ је освојило нови производни програм на изради дечијих реквизита и фитнес справа. То говори не само о напорима, који се чине у циљу смањења укупних трошкова пословања већ и способности да сопственим снагама освајамо нове технологије, у оквиру струке. Од пројектовања, преко израде и монтирања, до њиховог одржавања.



Ово је био повод да посетимо столарску и браварску радионицу, организациони, део чији запослени израђују, монтирају и одржавају нове производе. Поред тога, на неки начин тиме исправљамо неправду с обзиром да смо их до сада углавном заобилазили. И то без обзира на њихов значајан допринос, послом који обављају, стварању укупно боље слике о способностима „Зеленила“, у реализацији задатака и обавеза, у нашој делатности. Наиме, нема сумње да дечији реквизити, парковски мобилијар и фитнес справа и те како утичу на лепши изглед зелених површина, посебно паркова.

Једна од интересантних ствари, везаних за запослене на овим пословима је та што скоро преко целе године раде истим интензитетом. Током лепог времена, израдом постављањем и поправком свега тога на терену, а преко зиме њиховом израдом и поправком,

у самој радионици. И то према захтеву и потребама других организационих делова унутар Предузећа, пре свега, Сектора за одржавање и Сектора изградње. Уосталом, податак о томе шта се све уради у једној години најбоља је потврда обима реализованог посла. Само у 2012. години, урађено је: 137 клупа разних типова, 237 различитих дечијих реквизита, 56 различитих типова фитнес справа, 576 ђубријера, 1773 м<sup>2</sup> металне оgrade за спортске терене, 1566 м оgrade око дечијих игралишта, 740 м рустик оgrade, 2236 металних стубића, 187 м лајсни за седење, 348 м металних рукохвата и 860 металних корсета, за заштиту садница.

Према речима нашег саговорника Зорана Јовановића, ретки су периоди када је обим рада смањен, и то је углавном код температура у великом минусу или под високим снежним покривачем. Иако релативно млад, само 33 године, Зоран је већ изборио место међу бољим и квалитетнијим мајсторима. Уосталом, он има стручно звање бравар-алатничар. У „Зеленило“ је од 1998. године, а у својој струци ради од 2001. године, по повратку из служења војног рока. Иако је посао који ради напоран и опасан све му пада много лакше, јер ради са колегама са којима се одлично слаже, а то, према његовим речима, много значи за ефикасност и квалитет рада.



На крају да кажемо да ће се промоција нових типова дечијих реквизита обавити приликом отварања обновљеног дечијег игралишта, у ул. Булевар Михајла Пупина, на Новом Београду.

## КЊАЗ-ГРАДИТЕЉ ПАРКОВА

Први организовани кораци на подизању паркова и другог зеленила у Београду забележени су око кнез-Милошевих двораца (конака), у Топчидеру и у новом, српском Београду, ван Шанца. После изградње Милошевог конака у Топчидеру, околни простор био је забарен, у трсци и рогозу. Иако нема довољно података о стварању парка код конака, може се претпоставити да се, одмах после његовог подизања, почело са исушивањем дела простора на коме је садашњи парк (1831-1834. године). О почецима тог парка назире се у једном занимљивом писму кнеза Милоша Томи Вучићу Перишићу, од 24. фебруара. 1831. године, у коме између осталог пише: „... Никаква кола не пуштајте да преко Топчидера иду, да ливаде кваре“.

### ФИНАНСИЈСКИ ПАРК

Први градски парк у Београду изграђен је поред Кнез-Милошевог двора (касније Министарства финансија, порушеног у бомбардовању 1941. године - Финансијски парк) 1836. године, који се налази у блоку између данашњих улица Немањине и Кнеза Милоша. Из документа о трошковима градње сазнајемо да је парк био у „енглеском стилу“ и да је за његову изградњу потрошено 10.245,27 гроша.



Оснивање новог, српског Београда ван Шанца, који је по Милошевој замисли постајао „главна варош Србије“ на благим падинама Врачара, „подаље од домања са града турских топова“, представљало је значајну промену у урбанистичкој политици младе Србије.

Идеја да се ствара здравији, удобнији, лепши, Нови Београд била је изражена и у жељи да његови грађани добију парк.



## „ТВОЈ ЗЕЛЕНИ КУТАК“

У оквиру емисије „Оаза Београд“, поред прилога о актуелним радовима на изградњи нових дечијих игралишта и зелених површина, емитује се и прилог у коме гледаоци имају прилику да науче нешто више о уређењу и одржавању зеленила у својим вртovima-окућницама, као и да погледају како се неки радови изводе у пракси и да се упознају са процесом садње и са неким од најдекоративнијих врста биљака које красе наше окућнице.

Емисија ће се приказивати до јуна месеца и подељена је у дванаест епизода. Свака епизода има своју централну тему. У првим епизодама, у оквиру прилога о формирању врта, приказани су радови на уређењу врта у урбаној средини, и то од почетка. Показано је како се снима и ограђује терен, израђује идејни пројекат, врши крчење терена. Приказани су и архитектонско-грађевински радови, израда павиљона за одмор, перголе, клупа, љуљашке, ограде итд...

Гледаоци ће моћи да сазнају и како се праве мање пешачке стазе и платои на зеленим површинама, као и о чему се све мора водити рачуна приликом извођења радова.

По завршетку грађевинских радова, уследиће епизоде у којима ће бити описан и практично показан процес садње дрвећа, поступак постављања анкера, садња живе ограде, шибља, пузавица, малчирање садница, садња перена и сезонског цвећа.

Гледаоци ће у последње две емисије сазнати како се правилно врши припрема терена, поставља травни бусен и како се врши избор и сетва семена трава.

Емисија ОАЗА се емитује на ТВ студио Б, суботом у 18 часова, а у Јутарњем програму, у 8.00 и 10.00 ч, прилог – ТВОЈ ЗЕЛЕНИ КУТАК

ОАЗА

Кроз дванаест епизода емисије, „Оаза Београд“, гледаоци ће моћи да виде и науче нешто ново о комплетном процесу израде новог врта, као и да чују корисне информације о нези биљака у својим двориштима.



Заштићена природна добра

### „Две тисе Саборне цркве“

Два заштићена стабла тисе у порти Саборне цркве у Београду су сађени примерци дендрофлоре, старости преко једног века што им даје посебну вредност у условима урбане средине. Тиса (*Taxus baccata* L.) је заштићена као природна реткост на основу Уредбе о заштити природних реткости („Сл. Гласник РС”, бр. 50/93, 93/93, 10/94).

Дендрометријске карактеристике:

	стабло 1 ♀	стабло 2 ♂
- висина стабла	11,80 m	13,30 m
- обим стабла	1,88 m	1,83 m
- старост стабла	110 год.	110 год.

„Две тисе Саборне цркве” својим репрезентативним изгледом оплеменењују простор испред Саборне цркве, која представља непокретно културно добро од изузетног значаја за Републику Србију („Службени гласник РС”, бр. 14/79).

Тиса је врста која у Европи има широк ареал и знатну еколошку амплитуду. Пронађена је у наслагама Терцијера у многим местима Европе. То је зимзелени жбун или ниско дрво које може имати висину и 20 m, а достиже старост и до 2000-4000 година. Цвета у марту или априлу, опрашивање се врши ветром, а семе је у доба зрелости покривено меснатим омотачем црвене боје, тзв. арилу-сом који је привлачан за птице које га радо једу и на тај начин расејавају. Сви делови тисе, осим арилуса, а нарочито четине садрже отрован алкалоид таксин. У народу постоји веровање да тисово дрво има чудотворну моћ, да чува од зла онога ко га носи. Стога се тисовина ставља у дечије колевке, а и зашива у одећу.



## КАЛЕНДАР РАДОВА ЗА МАЈ

Пролеће је почело са закашњењем, али због наглог отопљења, у башти је све више посла.

Уколико је јесењи расад прецветао, неопходно је почети са садњом летњег расада. У продаји се може наћи велики избор једногодишњег цвећа које цвета у периоду од пролећа до јесени: *Impatiens* (лепи јова), *Petunia*, *Salvia*, *Tagetes* (кадифа), *Zinnia* (цинија), *Calendula* (невен), *Begonia* (бегонија), итд. Приликом садње треба водити рачуна о просторном распореду биљака, а наравно и о комбинацији боја цветова. Размаци између биљака приликом садње зависе од величине врсте, а крећу се од 15 до 40 cm.

У овом периоду може се почети и са садњом цвећа на балконима и терасама. На терасе, на места која нису изложена јаком сунцу и ветру, можемо изнети неке собне биљке као што су фикуси, шефлере, дрво живота, аспарагуси, аспидистре, кактусе и сл.

Време је и за садњу луковичастих и гомољастих биљака, нпр. гладиола, љиљана, далија, ириса и др. Приликом садње кане (*Canna indica*), а уколико сугомољи кана велики, могуће је извршити њихову деобу тако што ће се сваки гомољ исећи оштрим ножем на више делова, од којих сваки треба да садржи 2-3 пупољка. Важно је оставити пресеке гомоља да се осуше, како касније не би дошло до труљења.

На травњаку почиње да се појављује широколисни коров. Он се може уклонити ручно, или прскањем хербицидима. Најбоље је, уколико је то могуће, третирати сваку биљку појединачно. После примене хербицида и уклањања корова, потребно је подсејати травњак на огољеним местима. Редовно кошење је неопходно за уредан изглед травњака, а самим тим и целе зелене површине. Заливање травњака у овом периоду треба да буде умерено, како се на травњаку не би задржавала вода, што би могло довести до развоја маховине.



## ПОЈАВА БЕЗОПАСНИХ „ВАТРЕНИХ СЕНИЦА“ НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА БЕОГРАДА



Последњих дана у Београду је уочена појава „ватрених стеница“ (*Pirrhocoris apterus*) или како их грађани називају „црвених буба“, које су безопасне и углавном насељавају стаблалипе у парковима, дрворедима или зелене површине између зграда. Препознатљиве су по својој црвено-црној боји са две црне тачке на крају тела и неугодном мирису.

Дужи временски период суше са високим температурама у току претходне године и блага зима каква је била ова за нама, погодовали су повећању бројности ватрених стеница. Њихов животни циклус се завршава хибернацијом, са падом спољашне температуре и смањењем дужине дана, када се скупљају на деблима и гранама, правећи заједнице са по више стотина хиљада јединки, након чега се активирају са првим сунчаним и топлијим данима.

Не сматрају се штетним организмима, јер не оштећују стабла, већ их користе само као станиште, а нису опасне ни по здравље људи и животиња, јер их не уједају и не преносе паразите и болести. Овим организмима крила су срасла и не могу да лете, већ ношене ветром упадају у станове или са грана које додирују зграду, што представља непријатност.

ЈКП „Зеленило Београд“ редовно прати присуство „ватрених стеница“ на стаблима у парковима,

дрворедима и на зеленим површинама. Према Програму редовног одржавања јавних зелених површина, Служба за екологију и заштиту јавног зеленила не врши хемијско третирање стабала у оквиру стамбених насеља из безбедоносних разлога. Третирање се избегава услед велике могућности контаминације животне околине, већ само у појединачним случајевима, на основу озбиљности проблема, а узимајући у обзир и техничку изводљивост третирања (прилаз прскалице, близина зграде, фреквенност и др.).

